

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 231/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť D. K., t. č. vo výkone trestu, zastúpeného advokátom JUDr. J. G., T., ktorou namieta porušenie svojho práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a porušenie práva na osobnú slobodu podľa čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 3 To 127/2007-683 z 10. januára 2008 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 23/2012 zo 16. augusta 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. októbra 2012 doručená sťažnosť D. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorú následne 8. novembra 2012

faxom a 12. novembra 2012 poštou doplnil sťažovateľom zvolený advokát JUDr. J. G., a namietal ňou porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a porušenie práva na osobnú slobodu podľa čl. 8 ods. 2 listiny rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 To 127/2007-683 z 10. januára 2008 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 23/2012 zo 16. augusta 2012 (ďalej len „napadnuté uznesenie“, spolu aj „napadnuté rozhodnutia“).

2. Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 T 77/2007-588 z 22. októbra 2007 spolu s ďalšími obžalovanými P. B., P. K. a P. K. uznaný za vinného zo skutku kvalifikovaného ako obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 186 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní desať rokov, ochranný dohľad na jeden rok a trest prepadnutia vecí– mobilného telefónu zn. N.

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ i ostatní obžalovaní a Krajská prokurátorka v T. odvolanie. Sťažovateľ vo svojom odvolaní spolu s P. K. a P. K. namietali správnosť napadnutého rozsudku okresného súdu vo vzťahu k ich osobám vo všetkých výrokoch z dôvodu, že okresný súd neprihliadol na skutkový stav preukázaný dokazovaním na hlavnom pojednávaní. Krajský súd rozsudkom č. k. 3 To 127/2007-683 z 10. januára 2008 zrušil rozsudok u všetkých štyroch obžalovaných vo výrokoch, ktorými boli zaradení do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia, a zaradil ich na výkon do ústavu so stredným stupňom stráženia. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ prostredníctvom obhajcu 10. januára 2011 dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku, ktoré doplnil 21. januára 2011. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie sťažovateľa uznesením sp. zn. 4 Tdo 23/2012 zo 16. augusta 2012 podľa § 382 písm. c) odmietol.

3. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta porušenie v bode 1 označených základných práv a slobôd tak krajským súdom, ako aj najvyšším súdom. V sťažnosti okrem iného uviedol:

«Doterajšia právna kvalifikácia skutku podľa § 186 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. por. nevychádza zo systémového zavedenia novej skutkovej podstaty trestného činu vydieračského únosu v Tr. zák.

Zákonodarca týmto novým trestným činom reagoval, ako to napokon vyplýva aj z dôvodovej správy, na lúpežné únosy ľudí (podnikateľov a ich rodinných príslušníkov) s cieľom takto si vynútiť pod hrozbou ich usmrtenia, ujmy na zdraví alebo inej ujmy od poškodeného alebo tretej osoby poskytnutie majetkového alebo nemajetkového plnenia.

Je to špeciálna skutková podstata so špeciálnym motívom, ktorý ju charakterizuje.

Sťažovateľ sa domnieva, že skutková podstata trestného činu podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. pojmovovo obsahujú obmedzenie osobnej slobody, pretože násilné fyzické nútenie iného k niečomu (ako to bolo aj v prípade sťažovateľa) je zároveň obmedzením osobnej slobody iného.

Podstatným je podľa sťažovateľa intenzita obmedzenia osobnej slobody poškodeného a posúdenie otázky, kedy už ide o zmocnenie sa iného, čo to vlastne je, kde je to odlišenie od obmedzenia osobnej slobody alebo od pozbavenia osobnej slobody.

Otázkou výkladu pojmu „zmocnenie sa iného“ sa sudy nezaoberali, pričom je to rozhodujúci moment pre posúdenie, k akému trestnému činu v prípade sťažovateľa došlo.

Práve výklad tohto pojmu používaného trestným zákonom bol základom obrany sťažovateľa v celom trestnom konaní a základom obsahu jeho opravných prostriedkov.

Skutková podstata trestného činu podľa § 186 ods. 1 Tr. zák. používa slovné spojenia zmocnenie sa iného proti jeho vôli a únos, ktoré významovo odlišuje.

Sťažovateľovi nebola rozsudkami súdov daná jasná a presvedčivá odpoveď na to, prečo je jeho konanie posúdené ako zmocnenie sa iného proti jeho vôli a nie napríklad ako únos, a prečo nie ako obmedzenie osobnej slobody, ku ktorému dochádza v prípade fyzického násillia pri trestnom čine vydierania, v čom tu je ten rozhodujúci rozdiel.

Aj únos v tejto skutkovej podstate trestného činu musí spĺňať určité predpoklady, súdy však nevysvetlili aké a prečo je tu takéto rozlíšenie, prečo v prípade sťažovateľa nejde o únos.

Súdy teda nevysvetlili, prečo v prípade sťažovateľa nejde o prípad trestného činu vydierania podľa § 189 Tr. zák.

Ide pritom o skutkovú podstatu trestného činu, ku ktorému nie je vytvorená prakticky žiadna judikatúra.

Sťažovateľ si uvedomuje, že Ústavný súd Slovenskej republiky nemôže nahrádzať činnosť všeobecných súdov, ale zároveň sa sťažovateľ domnieva, že v danom prípade práve nezaobraním sa tak podstatnou otázkou, ktorá nie je v doterajšej súdnej praxi zatiaľ jednoznačne vyriešená, zasiahli všeobecné súdy do jeho ústavných práv.

Každé rozhodnutie súdu musí byť odôvodnené aj právnymi úvahami, ktoré súd viedli k posúdeniu konkrétneho konania páchatel'a ako konkrétneho trestného činu.

V prípade sťažovateľa súdy postupovali tak, že sa právnym posúdením skutku prakticky nezaoberali, uzavreli, že konaním uvedeným vo výrokovvej časti rozhodnutí sa sťažovateľ trestného činu podľa § 186 jednoducho dopustil, čo nemožno považovať z ústavného pohľadu podľa názoru sťažovateľa za postačujúce, vysvetľujúce presvedčivou argumentáciou, prečo súd k takému záveru dospel.»

4. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Konaním Krajského súdu v Trenčíne a Najvyššieho súdu SR v trestnej veci sťažovateľa vedenej na Krajskom súde v Trenčíne pod č. k. 3 To/127/2007 a na Najvyššom súde SR pod č. k. 4 Tdo 23/2012 v súvislosti s rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne č. 3 To127/2007 zo dňa 10. 1. 2008 a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR č. k. 4 Tdo 23/2012 zo dňa 16. 8. 2012, došlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a k porušeniu ústavného práva na spravodlivé súdne konanie (aj porušenie článku čl. 8 ods. 2 a 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a najmä článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vyhlásený pod č. 209/1992 Zb.).

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne 3 To/127/2007 zo dňa 10. 1. 2008 a uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 4 Tdo 23/2012 zo dňa 16. 8. 2012 sa zrušujú.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Predovšetkým ústavný súd pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl.124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05)

a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

9. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu (a práva na spravodlivé súdne konanie) rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

10. Po oboznámení sa s obsahom napadnutých rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd aj najvyšší súd konali v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretovali a aplikovali a ich úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa

vzťahujúcich hmotnoprávných ustanovení Trestného zákona a procesnoprávných zákonných ustanovení Trestného poriadku sú obidva napadnuté rozhodnutia aj náležite odôvodnené a ústavný súd nezistil, aby aplikácia právnych predpisov najvyšším súdom a krajským súdom nebola ústavne konformná. Podľa názoru ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Je potrebné tiež uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a ani právne závery krajského súdu a najvyššieho súdu považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené. Ústavný súd taktiež nezistil dôvody vyslovenia porušenia sťažovateľom označeného práva na osobnú slobodu podľa čl. 8 ods. 2 listiny, a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

11. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ v súvislosti s namietaním porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 8 ods. 2 listiny neuviedol žiadnu ústavne relevantnú argumentáciu, z ktorej by bolo možné identifikovať prípadné východiská pre posúdenie prípadného porušenia označených práv, a jeho argumentácia sa dokonca v ešte zúženom rozsahu opiera o ním deklarované skutkové zistenia a právne hodnotenia, ako boli prezentované v konaní pred všeobecnými súdmi o riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkoch. Právomoc ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti daná mu ústavou vylučuje jeho právomoc na revidovanie zákonom danej právomoci orgánov súdnej moci, pokiaľ výkon tejto právomoci nebol ani svojvoľný, ani arbitrárny, o to viac, že argumentácia sťažovateľa v podanej sťažnosti smerovala výlučne do sféry skutkových zistení, t. j. do oblasti podústavného práva a postrádala akýkoľvek ústavnoprávny rozmer. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy.

12. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. apríla 2013